

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 18. Tapensis transmigratio continuatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Patrem, tanquam malorum suorum causam, fugillantes, acerbis minacibusque verbis identidem proscindebant, indubiè in violentum factum prorupturi, nisi Cœlum exacerbatos utcumque mitigasset. Optabat Christophorus, penè jam exanimatus, mori; sed mox recurrente erga tot animas Christi sanguine redemptas amore, majoribus etiam cruciatibus sese offerens, exerts qualibuscumque viribus, ad quaesita latibula penetravit: non sine magno animarum lucro; nam plures infantes, adultosque in ultima ægritudine baptizatos, ad Cœlos transmisit. Transfugis verò omnibus dicendi vi persuasit, ut se sequerentur. Ubi ad plana venère, cum inedia ad foedas escas adigente certandum fuit. Transmisso verò Urvaicâ, sycophantarum ludibriis dementati, ultra progredi pertinaciter renuère, palam objectantes, se è patria à Patribus Societatis eo sine educi, ut Hispanis pro mancipiis traderentur. Nihil diu profuère Sociorum obsecrationes, donec in sycophantas animadverteretur. Per tantos labores tandem ad alterum Paranæ litus, inter Lauritanam & Purificatæ Virginis colonias, deducti, vicinorum populorum operâ constructo templo, re-
tento Sanctorum Cosmæ & Damiani titulo, oppidum reædificavère: ad quod incolendum deserti oppidi reliquiæ, Adriano Formoso & Joanne Safatello ductoribus, per easdem fermè difficultates educæ sunt. Ex hoc oppido, præter nonaginta-quinque pueros, ducenti & duo adulti, Christo per Baptismum, hoc anno, accessere.

SED longè difficilior fuit Araricanorum, seu Nativitatis Virgineæ oppidanorum, transmigratio. Hi superioribus mensibus, partim rebellârunt, partim latronum periculis se subtrahentes, transmisso Urvaicâ, medio inter Mariæ Majoris & Divi Xaverii colonias intervallo, novas sedes posuerant. Qui rebellaverant, sylvis patriis se tutantes, ferociter Sociorum consiliis reluctabantur, donec transmigratio sancitâ, tutelæ diffidentes, Provinciali se sisterent, præteritæ diffidentia veniam postulantes. Quâ non ægrè impetratâ, eò deducti sunt, ubi eorum populares sementem fecerant. Eo in loco novum oppidum (cui ego aliquando per triennium opellam meam contuli) sub nomine Principum Apostolorum fundatum est. Porro ex Araricanis hoc anno quadringentos & quinque, magna ex parte adultos, Societas Christianis addidit. Eadem fermè fuit Divæ Annæ incolarum fortuna, nam quòd trans Igaïm positi essent, adventu Mamalucorum hinc inde dispersi, oppidum suum partim deseruerant, partim avitis sylvis se abdiderant. Ad hos Augustinus Contreras missus, quingenta fermè capita collegit, quæ aliis juncta, tantum numerum confecère, quantum sufficit ad justum oppidum reædificandum; quod ad Urvaicæ primùm, deinde ad Paranæ litus positum, hæcenus feliciter perseverat. Itaque quatuor Sancti Josephi incolæ etiam quàm alii ferociùs reluctati sunt. Tandem tamen, adnitentibus Petro Romero & Josepho Caraldino, ab iis impetratum, ut vellent transmigrare: quibus ad novam sedem ponendam inter Corporis Christi & Sancti Caroli colonias sylvæ Paranenses designatæ sunt. Nec parva felicitas fuit inter tot turbas, præter nonaginta-novem infantes, sexaginta & unum supra ducentos adultos, potuisse sacro Fonte lavari. Dum hæc aguntur, Sancti Thomæ incolæ (apud quos, dum hæc molior, dego) inflammato oppido, partim tertâ, partim secundo lbicuito, & adverso Urvaicâ, ductoribus præsertim Ludovico Ernotio & Emmanuèle Bertorio, ad ipsum Urvaicam, decimo-quarto infra Conceptionis oppidum lapide, constructis ædibus, feliciter quàm alii confedère: nam quamvis sub initium transmigratio-
nis auxilia vicinarum coloniarum eis defuerint, tamen procedente tempore, ob vastitatem adjacentium camporum pecori alendo & feminibus jaciendis idoneorum, multas commoditates præ aliis percipere: adeo ut, etiam dum hæc scribo, post tot rerum & temporum adversitates, quater mille capita computentur. Ex hac gente, hoc de quo scribimus anno, quadringenta & octoginta capita Christi partibus addita sunt. Sancti Michaelis colonos Didacus Boroa Provincialis è patriis sedibus, cum aliarum coloniarum reliquiis, ad Urvaicam transmigraturos, in quibus ter mille & quadringenta capita censebantur, eduxit. & aliquosque deduxit: donec, transmisissis montibus, ad plana perveniret. Inde enim ad præcedentes turmas juvandas, duplicatis itineribus progressus, more Ducis, omnibus consilio, incita-

CAPUT

XVIII.
Tapensis
transmigra-
tio conti-
nuatur.*Araricani
transmigrat.**Oppidum
fundant.**Et Sancta
Anna incolæ.**Item Ita-
quatiani.**Et Sancti
Thomæ in-
colæ.**Necnon colo-
ni Dni Mi-
chaelis.*

mento &, ubi opus erat, indutâ qualicumque severitatis personâ, adfuit. Sancti Michaelis incolæ, paulò supra Conceptionis Immaculatæ coloniam, sedem novam fixere, quorum hoc anno ducenti & nonaginta-quinque adulti, & octoginta-novem infantes, loti sunt. Ex Theresianis Itapuan translati septingenti & nonaginta capita, ut aliorum oppidorum proventum fileam, Christiana facta sunt.

CAPUT XIX.

Transmigrationis difficultates describuntur.

Oppida re-aedificantur.

Trecenta familiae reduciuntur.

Reliquiae transmigratorum oppido includuntur.

QUID potè in itinere sexaginta septuagintave leucarum, per sterilem solitudinem, in deducendis tot mortalibus omnium rerum egentissimis, Socii toleraverint, quia in omnibus ferè patia sunt, sigillatim enarrare superfedeo. Passim videre erat Socios ipsos infantibus succollare, qualescumque ciborum eupe-dias sibi demere, filios, quos in Christo genuerant, omnibus officiis procurare. Satis constat, his adjumentis duodecim circiter capitum millia sine gravi damno, desideratis in viâ pauculis, partim ad Paranam, partim ad Urvaicam concessisse. Quò ubi pervenere Socii, longè majori labore oppida re-aedificavere, quam olim in Tapensi Provinciâ construxerant. Præterea ad sementem tot mortalibus faciendam de novo, deturbatâ sylvæ, semina ingenti-difficultate conquisita, boves magnis expensis coempti, templa & ædificia constructa, aliæque præstita sunt, quæ reformandis coloniis opportuna videbantur. Post transmigrationem Augustinus Contreras, trans Igaim delatus, in destructorum oppidorum ruinis circiter trecentas familias, partim Ethnorum, partim Neophytorum, collegit, non sine capitis periculo: nam cujusdam Neophyti temeritate, quasi clam cum Mamalucis colluderet, apud primores gentis suspiciosus redditus fuit. Sed Contreras sycophantæ calumnias explodens, rursus congregatam gentem, proditionis metu dispersatam, prosperè conciliavit, reduxitque. Interim Provincialis animum adjeeit ad eorum populorum reliquias componendas, quæ ante sesquiannum Mamalucorum furorem evitantes, in Caaronsi & Caalapaminien-si tractu constiterant: itaque rem ordinavit, ut Jesu-Marianorum partem Ibitiraquanis adjungeret, alteram verò partem cum Sancti Christophori, Sancti Caroli, & Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, residuis capitibus, trans Urvaicam, paulò supra Sancti Michaelis oppidum collocarent: ubi ædibus & templo constructis, sub nomine Sanctorum Martyrum Japoniæ (apud quos ego, quamvis tantâ exercitatione indignissimus, per multos annos elaboravi) hætenus feliciter persistunt.

CAPUT XX.

Neophytis Europæa arma conceduntur.

Causa con-sidendi.

INTER hæc Didacus Boroa Provincialis, ab Parana & Urvaicæ Casiquis rogatur, ut vellet imposterum consulere tot miserorum capitibus, furori hostium expositissimis, nisi bombardæ ferreæ concederentur: *Nam quomodo, inquebant, nos nudi contra armatos ferratosq;, aut suffulta vestimenta gerentes, preliabimur? quomodo nos arundineis sagittis, quorum ferè inutilis ictus est, tuebimur; si hostes ex longinquo sclopetis ignem plumbumq;, vomentibus, nos invadunt? dentur nobis equalia arma, & promemus animos hostibus pares, ostendemusq;, tantam nobis inesse vim ad defendendum uxores filiosq;, nostros, quanta Mamalucis ad mancipia conquirenda cupiditas inest.* Hæc Barbari. Sed longè graviores causæ movebant Provinciam, ut vellet conquerere indefensæ genti æqualia Mamalucis arma: nam satis apparebat nusquam hostes quieturos, donec omnem Americam Australem Indis evacuasent, timendumque erat, nî obviam iretur, ne, ruptâ aliquando inter Lusitanos & Hispanos pace, in Peruviam ipsam infesta arma inferrent. Quare cum ex Hispaniâ magnorum virorum, Regias partes agentium, litteras recepisset, quibus monebatur, remedio miserimæ gentis & futuris rebus prævideret; omnem deinceps modum adhibuit, quo sclopeti impetraret. Quamvis igitur Prætores Regii civilesque Magistratus obtenderent, nullis adhuc Indis ob periculum rebellionis in Americâ concessum fuisse bombardarum usum, tamen perpensis rerum momentis, tandem in sententiâ Provincialis pedibus manibusque euntes eas concessere. Quam facultatem Senatus Chuquisacensis Regius, & adnrente Antonio Ruisio, amplissimo diplomate Rex Catholicus, magno Americæ Australis bono adprobavit. Igitur statim coemptæ confectæque bombardæ, eâ lege Neophytis permittæ sunt, ut ur-